

МОТИВАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

МАРЦЕВА Л.А.

Державний університет “Житомирська політехніка”, м. Житомир, Україна

МИТИНСЬКИЙ В.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Сучасні умови, зокрема, обставини воєнного стану, потребують нових підходів і методів мотивації студентів до успішної навчальної діяльності.

Формування мотивації є невід’ємною частиною розвитку особистості студента впродовж навчання в академії, що створює стійкість його інтересу до опанування навчального матеріалу та перетворює зовні задані цілі на його внутрішні потреби. Цікаве навчання викликає у студента позитивні емоції, бажання працювати, а досягнення успіху визначає захоплення процесом навчання, створення навколо себе творчої пізнавальної атмосфери.

Дистанційна освіта в підготовці майбутніх фахівців має свої особливості, де мотивація до навчання вкрай важлива. Чимало студентів у наш непростий час не розуміють навіщо навчатися якісно в умовах невизначеності майбутнього.

Критерієм успішності студента є результат оцінювання його навчальної діяльності викладачем, що є підґрунтям для його внутрішньої мотивації, прагнення до самореалізації, пошуку та досягнення професійного успіху. Нині викладачам академії важливо працювати над позитивною мотивацією студентів, вчити їх прогнозувати, передбачати, будувати плани на свою майбутню професійну діяльність, допомогти студентам створити простір безпеки.

Науковці виділяють цілий перелік мотиваційних рівнів: ділова мотивація, пізнавальна мотивація, мотивація співробітництва, мотивація самореалізації та розвитку особистості, мотивація афіліації, мотивація самоствердження, комунікативна мотивація тощо [1, с.360]. Безперечно, як і було раніше, сучасного студента мотивують хороші оцінки, схвалення його дій викладачем, успіхи в навчанні, заохочення батьків, перспектива випередити одногрупників, позитивні прогнози на успішну професійну кар’єру, проте кожен з мотивів обумовлюється своєю потребою. Наразі найціннішим для здобувачів освіти є індивідуальна робота з викладачем, що викликає позитивні емоції, мотивує до опанування складних речей, формування необхідних компетенцій майбутнього професіонала.

Характер мотивації студентів до успішної навчальної діяльності має враховувати викладач під час побудови дистанційних курсів, оскільки у студентів можуть переважати більш прагматичні мотиви, що пов'язані з вирішенням ситуативних завдань. Досвід застосування телекомунікацій у викладанні предметів професійного спрямування засвідчує, що цей вид інформаційних технологій дає можливість забезпечити творчу взаємодію студентів і викладача, ефективну самостійну роботу студентів, пізнавальну діяльність здобувачів освіти для підготовки творчих завдань. Упродовж вивчення предметів важливим залишається також формування у студентів комунікативних умінь, культури спілкування, залучення до дискусій та процесу спільного пошуку актуального вирішення певних завдань.

В умовах дистанційного викладання підвищення та ефективності навчання студентів збільшується завдяки візуалізації навчальної інформації. Викладач має інструмент для представлення інформації у формі тексту, анімації, звуку, відео тощо. Як засвідчує практика, мультимедійні лекції сприяють якості та ступеню засвоєння навчального матеріалу. Досвід викладання доводить, що на заняттях активізується пізнавальна діяльність студентів, гальмується процес забування матеріалу, підвищується рівень міцності знань студентів, активізується емоційний вплив навчального матеріалу на студентів.

Зацікавити студента в навчання допоможе планування заняття, враховуючи хобі та інтереси студентів, додавання у навчальний процес позитиву та різноманітності, зміни форм навчальної діяльності студентів, намагання забарвлювати викладання матеріалу емоційно. Доречно запропонувати студентам саморефлексію наприкінці заняття, щоб вони оцінили свої успіхи в оволодінні навчальним матеріалом, що дасть можливість зрозуміти викладачу мотивацію студентів. Досвід переконує, що позитивною мотивацією професійного вибору студентів є їх інтерес до професії, бажання в майбутньому займатись цією професійною діяльністю, прагнення бути корисним результатами своєї професійної діяльності, служити Україні. Успішному навчанню допомагає також мотивація самоствердження, продемонструвати свої реальні досягнення.

Зацікавленість студентів до своєї професії зростає, коли на лекціях і практичних заняттях розглядаються конкретні приклади з практики. Це може бути приклад успішного вирішення якихось нестандартних конструктивних чи технологічних завдань, які можуть виникати в процесі вирішення загальної задачі. Важливо розглядати також і помилки, які можуть допускатися на виробництві і на їх прикладі визначати, по-перше, умови їх недопущення, а, по-друге, способи їх виправлення.

Зауважимо, що система дистанційної освіти в кожному закладі базується на якісному забезпеченні: методичному, програмному, технічному, інформаційному та організаційному. Підготовка сучасного фахівця інтегрує всі засоби навчання студентів та надає їм якісно нового рівня (друковані та електронні видання, комп'ютерні навчальні системи, аудіо- та відеоматеріали, лабораторні дистанційні практикуми, тренажери, бази даних, електронні бібліотеки з дистанційним доступом, комп'ютерні мережі тощо). Навчання студентів має бути вмотивованим перш за все самим навчальним процесом у закладі освіти, його змістом, цілями, досягнутим результатом [2]. Проте варто зважати на наявні немотивуючі чинники, серед яких можуть бути формальне викладання предмета, необ'єктивність оцінок, надмірна велика кількість матеріалу й завдань, відсутність прямого зв'язку з майбутньою професійною діяльністю та власними цілями студента.

В умовах дистанційної освіти в технічних вишах збільшився об'єм самостійної роботи студентів при виконанні РГР, курсових робіт і проєктів. На наш погляд, доцільно розглянути можливість зменшити затрат часу на самостійну роботу за рахунок автоматизації окремих розрахунків з використанням комп'ютерних програм. В будівельній галузі це може стосуватись розрахунку перерізів, кількість яких можна значно збільшити і натомість приділити увагу аналізу характеру роботи конструкції в цілому.

До прикладу, розрахунки виконані для характерних нашарувань ґрунтів, що можуть змінюватися по площі плями забудови, дозволять визначити з врахуванням цієї зміни розрахункові осідання фундаментів будівлі. В результаті стає можливим зробити детальний аналіз нерівномірності розвитку отриманих осідань, за результатами якого можна встановити, по-перше, розуміння особливості влаштування фундаментів кожної будівлі, а, по-друге, способи забезпечення надійності їх роботи.

Виконання подібних завдань дозволить підвищити інтерес до вибраної професії, розширити погляди на майбутню практичну діяльність, отримати навички прийняття вірних рішень в складних умовах з багатofакторними впливами.

Література:

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: / Кузьмінський А.І. - Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. - 486 с. – (Вища освіта XXI століття).
2. Марцева Л.А. Мотиви та принципи організації дистанційної освіти. Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Кропивницький, 29 листопада 2023 р.): у 3 ч. Кропивницький: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 48-50.